

Kontrarevolutionair intermezzo

DOOR

K. HORNER.

In Parijs hebben de geassocieerde mogendheden de Volkerenbond in elkaar gezet. Het ging niet zonder moeilijkheden, want de belangen en wenschen der leidende regeeringen waren verschillend. Wat Engeland en Amerika voor oogen staat, is een wereldvrede van geassocieerde kapitalistische werelduitbuiting, zonder dat deze door een sterke militaire macht verzekerd behoeft te worden. Hun overmacht, hun wereldheerschappij moet gewaarborgd worden door de machteloosheid en de onderlinge vijandschap der vastelandsvolken; houden deze elkaar in evenwicht, doordat geen van hen overmachtig is, en verhindert de „nationale zelfbeschikking” hun samengaan als één groote macht, dan heeft Engeland geen leger noodig, en de Anglo-Amerikaansche economische heerschappij kan elk verzet breken. Daarom stond Engeland aan de kant van Wilson tegen Frankrijk. De tegenstand van Frankrijk is niet eenvoudig de politiek van een troepje „reaktionairen” en „imperialisten”, die een wanklank in de nobele democratie van Wilson brengen. De Fransche heerschende klasse voelt niets voor de rol, haar in deze plannen toebedeeld: één van de rivaliseerende vastelandsstaten te zijn. Als zegevierende mogendheid, die ook economisch de vroegere plaats van Duitschland in Europa hoopt te winnen, maakt zij aanspraak op de militaire hegemonie van het vasteland, en daarom solliciteerde naar het baantje van militaire ordebewaarder voor de Volkerenbond. Dit is natuurlijk niet toegestaan; maar in de bepaling, dat bij de ontwapening rekening zal worden gehouden met politieke en geografische omstandigheden — de bepaling, die aan Engeland zijn overmachtige vloot verzekert — kan Frankrijk een recht vinden tot het op de been houden van een grooter leger dan de anderen, die op beperkt rantsoen worden gesteld.

In burgerlijke kringen brengt de Volkerenbond eenige ontnuchtering,

nu hij zoo duidelijk blijkt te zijn, wat van kommunistische zijde dadelijk is gezegd: een huichelachtige vorm voor de wereldheerschappij van het Anglo-amerikaansche kapitaal. Fransche politici drukten het meer kernachtig dan juist uit: hij handhaaft de oude verhoudingen onder nieuwe namen. Juister hebben Engelsche journalisten de nieuwe verhoudingen aldus gekarakteriseerd: in toekomstige oorlogen zijn er geen neutralen meer. Want als in de toekomst een oorlog uitbreekt als verzet van een staat of een groep van staten tegen de knellende Anglo-amerikaansche opperheerschappij, dan zijn deze geen gelijkwaardige vijanden of oorlogvoerenden, ten opzichte waarvan men neutraal kan zijn, maar „misdadigers”, tegenover wie de geheele Volkerenbond moet optreden. Zoo vindt in de Volkerenbond de wereldheerschappij van het Engelsch-Amerikaansche kapitaal zijn politieke uitdrukking. Hij is de organisatie van de nieuwe kapitalistische maatschappij na de wereldoorlog, opgericht door de staten, waar het kapitalisme nog het minst geschokt is, als plan en program in aantrekkelijke democratische vorm voor de geheele wereld, vooral ook voor het eigen proletariaat opgesteld. Maar het moet nog blijken, of het kapitalisme deze wereldkrisis zoo zal kunnen te boven komen, dat het ontwerp tot werkelijkheid wordt.

De vloed van de proletarische revolutie komt reeds hooger op. Op dit oogenblik is het kommunistische Rusland de zwaarste zorg voor de staatslieden van de Volkerenbond. De lust om het door militaire macht te onderwerpen, is in Engeland niet groot; tegenover de sterke legermacht, die de Sovjetregeering opgebouwd heeft, en die in de meeste randstaten reeds de tijdelijke burgerlijke regeeringen ophief, is meer dan een enkel expeditielegertje noodig. Daarbij komen de binnenlandsche moeilijkheden; de Engelsche arbeiders, die zich tegen het „Kaiserisme”, het Pruisische militarisme gewillig lieten aanwerven, hebben geen lust om tegen het Russische bolsjewisme oorlog te voeren, al trachten de imperialistische bladen hun dit ook als een nieuw soort militarisme voor te stellen. De massa's in Engeland hebben genoeg van de oorlog, nu de Hohenzollern gevallen zijn; zij komen reeds in verzet tegen de verlenging van hun dienst voor de bezetting van Rijnland, en zijn in geen geval voor een nieuwe oorlog te vinden. Ook is een kommunistisch Rusland nog geen onmiddellijke gevaarlijke bedreiging voor West Europa; voor Frankrijk is het de hoofdzaak, de renten voor de tallooze bezitters van Russische fondsen uitbetaald te krijgen, wat misschien ook door onderhandeling te bereiken is; en voor Engeland is het zeer de vraag, of een oorlog tegen Rusland het verzet en de kommunistische strooming onder de arbeiders niet in veel hooger mate zal aanwakkeren dan het verre

voorbeeld het alleen zou kunnen. In deze besluiteloosheid is er geen andere politiek mogelijk, dan die van uitstellen. Intusschen hangt de beslissing, of de proletarische revolutie zal voortgaan over Europa, op het oogenblik van de Deutsche arbeidersklasse af.

* * *

In Duitschland is de „Nationale Vergadering” bijeengekomen om de revolutie te likwideeren en de vroegere kapitalistische staat in nieuwe omhulling, zonder de Hohenzollern, te herstellen. In haar samenstelling van partijen en personen een nieuwe editie van de oude Rijksdag, toonde zij dadelijk het hoogere karakter van een burgerlijke republiek boven een monarchie door een vuil gesjacher achter de schermen om de baantjes. De beste posten, vooral de representatieve, kregen de sociaaldemokraten, de belangrijkste de burgerlijken: Ebert's verkiezing tot rijkspresident karakteriseert de toestand. Een zoo diepe vernedering heeft wel geen groot volk ooit ondergaan, als nu het Deutsche door deze persoon aan het hoofd te krijgen. Zelfs de bestbedoelde lofprijzingen van gewillige journalisten weten niets groots, niets van capaciteiten aan hem te ontdekken; hij was alleen maar „vriendelijk”. Hoe kon zulk een ordinair burgermannetje dan tot deze positie komen? In tijden van revolutie heeft de burgerlijke maatschappij menschen noodig, die het vertrouwen van de massa bezitten en tegelijk bereid zijn om dit vertrouwen te misbruiken en de belangen van deze massa te verraden. Omdat de sociaaldemokratische partij door haar geschiedenis van een halve eeuw het vertrouwen van de massa van het proletariaat bezat, kwam na de revolutie haar voorzitter — niet een politieke leider, die haar groot gemaakt had, maar een beambte, die zich door handigheid in kleine intrigue naar boven had weten te werken — aan het hoofd van het voorloopig bestuur. Hij heeft toen zijn best gedaan om de revolutie niet verder te laten gaan, het oude beambtenapparaat in functie gelaten, de oude machten gelegenheid gegeven zich te herstellen, de arbeiders met mooie woorden gepaaid, de kontrarevolutionaire troepen zich laten organiseren tegen de arbeiders, de kommunistische beweging met bloedig geweld neergeslagen en de moord op Liebknecht en Rosa Luxemburg laten geschieden. Daarmee heeft hij de nieuwe hoogste waardigheid verdiend; zulk een verachtelijke rol heeft ook geen volksleider in een der vroegere revoluties ooit gepeeld. Hoe meer het kapitalisme zijn ondergang nadert, van des te lager gehalte moeten de personen zijn, waarvan het zich bedient, want des te groffer en dieper bedrog is noodig, om de massa's rustig te houden.

Maar de verkiezing van Ebert, met Scheidemann als kanselier naast zich, bewijst ook, dat de burgerlijke wereld hem nog steeds noodig heeft, dus de toestand zeer ernstig inziet. Alles komt er voor haar op aan, dat de arbeiders door bedrog van verzet afgehouden worden; want haar materiele geweldmacht is nog zwak, en de toestand in Duitschland wordt steeds moeilijker.

Ekonomisch beschouwd, glijdt de Duitsche maatschappij steeds dieper in de afgrond van chaos en ellende. De levensmiddelen raken op en van nieuwe voorraden uit Amerika is nog niet veel te bemerken. Omdat de nieuwe regeerders nu en dan dezelfde mond opzetten als de vroegere over „eer” en „waardigheid” — zij denken in den grond ook even imperialistisch — vertrouwt men hen bij de Entente niet en wordt de druk niet verzacht. De produktie blijft ontwricht, er is gebrek aan grondstoffen, de oorlogsindustrie wordt stilgezet zonder dat er vredesproduktie voor in de plaats komt, en zoo groeit het aantal werkelozen in ontzettende mate. De fabrikanten werken dit in de hand: ook waar ze grondstoffen kunnen krijgen, zetten ze hun bedrijf stil. In de „Frankfurter Zeitung” en het „Berliner Tageblatt” werd op het bedenkelijke verschijnsel gewezen, dat tal van zaken eenvoudig hun machines en voorraden verkoopen om er maar zooveel mogelijk geld uit te slaan, en daarmee hooge dividenden uitkeeren, uit vrees — meenen deze bladen — dat later bij de groote oorlogsbelastingen een zaak zwaar belast zou worden, terwijl het verdeelde geld beter te verstoppen is. Zoo gaat de desorganisatie van het bedrijf steeds verder; de ondernemers hebben geen vertrouwen, in afwachting van de zware belastingen, die de vrede zal opleggen; het vaderlandslievende kapitaal verbergt zich voor deze komende aderlatingen en tracht zich op neutraal gebied te redden. De prijzen van grondstoffen en produkten stijgen zoo reusachtig, dat een financiersblad als tegenhanger tot O.W. reeds van „revolutiewinsten” sprak. Voor de massa van het volk wordt de toestand steeds wanhopiger.

De regeering heeft hiertegen geen ander middel dan het geweld. Om aan de Berlijnsche arbeiders de posities weer te ontnemen, die de eerste revolutiedagen hun gegeven hadden — met name het politiepresidium — werden reaktionaire troepen van het Westfront onder hun officieren te hulp geroepen, en „witte garden” van gewapende bourgeoisie, officieren en onderofficieren gevormd, speciaal de beruchte divisie Reinhardt. Hoezeer deze troepen zich van de regeering onafhankelijk voelen, blijkt wel uit het paskwil, dat zij van het gerechtelijk onderzoek naar de door henzelf begane moord op Liebknecht en Luxemburg maken, en uit de onwil, d.i. de onmacht van de regeering om iets daartegen te doen. En zooals de vroegere officieren

troepen met de vroegere discipline als van ouds tegen de arbeiders aanvoeren, zoo spreken in Moabit de vroegere rechters naar de oude artikelen over „oproer” en „samenscholing” recht over de in burgeroorlog gevangen genomen arbeiders en veroordeelen hen tot jaren gevangenis en tuchthuis. De adellijke officieren en bourgeois treden weer als meesters op. Dit brengt ontstemming en verzet, ook in die kringen van vreedzame arbeiders, die tot nog toe Ebert aanhingen.

Dit verzet wordt nog versterkt door de direkte maatregelen van de regeering om de resultaten der revolutie te vernietigen, in het bijzonder het machteloos maken van de soldatenraden. De meeste soldatenraden bestonden uit meerderheidssocialisten, en op hun kongres in December betuigden ze de regeering Ebert—Scheidemann hun vertrouwen en benoemden een uitvoerend komitee van Eberttrawanten. Tot loon herstelde daarop de regeering de oude kommandomacht der officieren, en Noske, de brute hoofdman van de witte garden, verklaarde als minister van oorlog, dat de soldatenraden nu maar moesten verdwijnen. Nu werden deze soldatenraden rebelsch; maar nu was het te laat; want door de voortschrijdende demobilisatie was hun soldaataanhang verdwenen en in plaats daarvan waren de reaktionaire vrijwilligerskorpsen steeds sterker geworden. De soldaten van het oude leger hebben de macht, toen ze die nog bezaten, niet gebruikt en nu lijden zij als arbeiders honger en worden bij de minste demonstratie door de vrijwillige troepen met geweervuur uiteengejaagd. Waar zij revolutionair optreden en door bewapening van de arbeiders aan het bestuur van de arbeiders- en soldatenraden een stevige ruggesteun gaven, zooals in Brunswijk, Bremen, Dusseldorf en andere Rijnsteden, zond de regeering troepen, om de „orde”, d.w.z. de heerschappij van de bourgeoisie te herstellen. Ingeleid werden zulke expedities steeds door officieele perskampanjes over het „ondragelijke schrikbewind” van de „Spartacistische benden” — in werkelijkheid is het de regeering die door haar optreden steeds grootere massa's arbeiders tegen zich in verzet brengt, die haar eerst aanhingen, maar nu alle verwachtingen van de revolutie zien vervliegen en geen uitkomst zien uit hun ellende.

In het Oosten tracht de regeering een groot leger onder Hindenburg te verzamelen, deels vrijwilligers, deels nieuwe lichten uit achterlijke streken; in naam om tegen de Polen — die de provincie Posen bezatten — en tegen de Bolsjewiki te vechten, inderdaad om zoodra noodig het opstandige proletariaat gewapenderhand neer te slaan. Tegelijk wordt aan de arbeiders het kapitalistisch-reaktionair karakter van de regeering steeds duidelijker gemaakt. De nieuwe minister van financiën Schiffer heeft de balans van de oorlog opge-

maakt en aan de Nationale Vergadering een rekening van 161 milliard gepresenteerd, waarvoor jaarlijks bij de 20 milliard noodig zal zijn, een derde deel van het totale Deutsche inkomen. Waar dat vandaan moet komen, wist hij ook niet; maar in geen geval zou de regeering de oorlogsschulden annuleeren. Terecht schreef de Rote Fahne daarop, dat het hier nu niet meer om kwesties van belastingtechniek gaat; wie zal het betalen? maar om de kwestie kapitalisme of socialisme, ondragelijke uitbuiting of vrijheid. Tegelijk worden plannen ruchtbaar, dat aan de werkelooze massa's de uitkeeringen zullen onttrokken worden, om hen te dwingen, op het land op de jonkergoederen te gaan werken of tegen lage loonen in de fabrieken. Daarmee zou dan de kringloop voltooid en de oude kapitalistische toes'and geheel hersteld zijn, wat betreft de rechteloosheid en bezitloosheid van het proletariaat. Maar dit gebeurt niet in een oplevend kapitalisme, dat de massa's in rusteloos werk kan opsorpen, doch in een bankroete maatschappij, van alle produktiekracht beroofd. Dat wil zeggen, dat deze regeeringspolitiek er niet een is van krachtig reaktionair herstel, maar een reaktionaire bankroetierspolitiek, die de arbeiders tot wanhopig verzet moet drijven, dus op een nieuwe uitbarsting van de proletarische klasse moet uitloopen. Alle teekenen wijzen er op, dat deze regeering slechts een kontrarevolutionair intermezzo zal zijn, die aan de tweede fase van de Deutsche revolutie, de uitbarsting van de proletarische revolutie, voorafgaat.
